

Zeldzame vondst in de tuin

Tijdens werkzaamheden in mijn tuin vond ik een groep opvallende zwammetjes die ik nooit eerder gezien had. Deze heb ik eens goed bekeken en geprobeerd te determineren welke soort het exact was. Door mijn gebrekkige kennis van paddestoelen kon ik de soort niet meteen op naam brengen. Als je iets niet weet, dan schakel je natuurlijk gewoon NWG-Liempde-specialisten in. Je komt dan al zeer snel op Bert Vervoort en Jeanne Soetens terecht. Nieuwsgierig geworden kwamen ze natuurlijk ook meteen kijken. Bert en Jeanne konden de zwammetjes ook niet meteen op naam brengen, dus werden er foto's gemaakt. Deze foto's werden later thuis gebruikt om via hun uitgebreide bibliotheek exacter te kunnen determineren. Al zeer snel kreeg ik een mailtje met bijgevoegde foto's met de mededeling dat het de soort "compostborstelbekertje" (*Cheilymenia theleboides*) is. Tot hun en mijn verbazing is dat een zeldzaam voorkomende zwam. Het was dus niet gek dat wij de soort niet meteen herkenden.

Beschrijving

Vruchtlichaam: beker- tot schotelvormig, Ø 5-10 mm. Binnenzijde eigeel tot oranjegeel. Buitenzijde en rand met verspreide, bleke haren, bleekgeel tot oranjegeel.

Voorkomen

In dichte groepen op compost en (paarden)mest met stro. Voorjaar-herfst. Saprofiet.

Status

Zeldzaam.

Deze beschrijving komt uit de Nederlandse soortenbank. Maar hoe komen deze zeldzame zwammetjes in een tuin in Den Dungen verzeild?

Eerlijkheidshalve moet ik er wel het volgende bij vertellen. Ik verzamel al jaren kerkuilbraakballen en wanneer deze een aantal jaren blijven liggen veranderen de braakballen in een losse substantie bestaande uit botjes, muizenharen en tapijtmotjespoep. De larven van deze tapijtmotjes leven namelijk van muizenhaar. Deze larven beschikken over enzymen die muizenhaar af kunnen breken, iets wat het darmkanaal van een kerkuil niet kan.

Een heel verhaal, maar wel nodig om te verklaren hoe ik aan een grote hoeveelheid uilenbraakbalspul kom. Deze massa, een kleine kruiwagen vol, heb ik afgelopen voorjaar in een hoek van mijn tuin gekieperd. Regelmatig bekijk ik deze massa, ongeveer 1.5m² groot en 7 cm dik, of er misschien interessante schedels naar boven komen, immers de muizenharen worden door de regen weggespoeld.

Zo'n grote verzameling braakbalresten kom je bijna, behalve bij grote roestplaatsen van ransuilen, niet in de natuur tegen. Omdat er nu een zeer specifieke, niet echt natuurlijk, plaatselijke biotoop ontstaan is, reageert hier het zeldzaam zwammetje op. Anders gezegd: zodra zich er een andere omstandigheid voordoet zal de natuur hierop reageren, de sporen van het compostborstelbekertje zijn immers overal aanwezig en op geschikte plekken grijpen ze hun kans. Dat deze kans niet veel voorkomt kun je ook aflezen van de site "waarnemingen.nl". Hier staat te lezen dat deze soort voor de tweede keer in Noord-Brabant gemeld is. De tweede melder is Bert Vervoort en betreft de Dungense zwammetjes.

Detail foto compostborstelbekertje rondom een onderkaak van een veldmuis

Foto's zijn gemaakt door Bert Vervoort

Toon Ondersteijn